



سلمان فارسی اسلام را به ایران آورد نه حمله مسلمانان/سنخیت فلسفه ایران باستان و تشیع

مدرس و پژوهشگر فلسفه اسلامی با اشاره به اینکه سهروردی راه سلمان فارسی را ادامه داد، زیرا به عنوان واسطه میان اندیشه ایرانی و اسلام ظاهر ..

مدرس و پژوهشگر فلسفه اسلامی با اشاره به اینکه سهروردی راه سلمان فارسی را ادامه داد، زیرا به عنوان واسطه میان اندیشه ایرانی و اسلام ظاهر شد، گفت: برخلاف تصور عام، اسلام توسط سلمان به ایران راه یافت نه حمله مسلمانان. دکتر طاهره کمالی زاده در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، سهروردی را ادامه دهنده فلسفه ایران باستان دانست و گفت: شیخ اشراق خود را احیاگر حکمت نوین ایران معرفی می‌کرد البته این در حالی است که به طور کلی بخشی از یک تمدن در تاریخ ماندگار و به دوره‌های بعدی منتقل می‌شود که از حقیقتی برخوردار باشد و خمیره ازلی‌اش را از همان تمدن گرفته باشد. به قول سهروردی او نیز خمیره ازلی اندیشه‌اش را از تمدن ایران باستان گرفت و آن را ادامه داد.

سهروردی هرمس را آغازگر حکمت می‌داند

این مدرس دانشگاه ادامه داد: سهروردی معتقد است تاریخ فلسفه از هرمس آغاز شد، به این صورت که خداوند حکمت را به هرمس عطا کرد و اندیشه هرمسی نیز به دو شاخه تقسیم شد که یک شاخه آن در غرب و به نمایندگی افلاطون گسترش یافت. شاخه دیگر آن نیز در شرق توسط کاهنان ایرانی همچون کیخسرو و کیومرث ادامه یافت. سهروردی خود را وارث هر دو گروه می‌داند یعنی هم جانب شرقی حکمت و هم جانب غربی حکمت را می‌گیرد. البته او خود را در نهایت احیاگر حکمت نوین ایرانی برمی‌شمرد، به همین دلیل بخش شرقی اندیشه هرمسی در فلسفه او بیشتر جلوه می‌کند.

حکمت مشاء یونانی - اسلامی است

کمالی با اشاره به دو شاخه شدن فلسفه اسلامی گفت: فلسفه اسلامی نیز دو شاخه یونانی - اسلامی و ایرانی - اسلامی دارد. ابن‌سینا و فارابی در راه ارسطو گام گذاشتند و فلسفه‌شان اسلامی- یونانی به حساب می‌آید. این فلسفه پس از ایجاد تحول بنیادین توسط ابن‌فلاسفه به حکمت مشاء می‌رسد. بنابراین حکمت مشاء را باید بخش یونانی فلسفه اسلامی دانست.

اشراق، یادگار فلسفه ایران باستان

مؤلف 171#& مبنای حکمی و زیبایی هنر از دیدگاه سهروردی؛ افزود: فلسفه اسلامی بخش ایرانی نیز دارد که به فلسفه شیعی و اندیشه‌های عام اسلامی نزدیک است و در جریان تشیع نیز شاخه‌هایی پیدا می‌کند. خود سهروردی به خاطر تشیع مخفی شهید شد. او به طور پنهانی شیعه بود این در حالی است که ملاصدرا یک حکیم طراز اول شیعه قلمداد می‌شود.

این پژوهشگر توضیح داد: فلسفه ملاصدرا در واقع تلفیقی از حکمت مشاء و اشراقی است. او مشایی - اشراقی است ولی از حیث روش به اشراق وفادار می‌ماند، چراکه فلسفه اشراق با حکمت شیعی انطباق بیشتری دارد.

کمالی حکمت اشراق را دارای نسبت بیشتری با تشیع دانست و گفت: حکمت اشراق به تشیع نزدیک‌تر است زیرا این مکتب توسط ملاصدرا که حکیم مبرز شیعه است ادامه یافت، هانری کربن نویسنده کتاب 171#&؛ اسلامی ایرانی؛ نیز فلسفه سهروردی را بسیار نزدیک به شیعه یا همان اسلام ایرانی می‌داند تا جاییکه یکی از مجلدات کتاب چهار جلدی‌اش را به سهروردی اختصاص داد.

وی افزود: کربن کار سهروردی را ادامه کار سلمان فارسی می‌داند و معتقد است سلمان در ابتدای تمدن اسلام نقش واسطه میان تفکر اسلامی و ایرانی را بر عهده داشت. برخلاف تصور ما که فکر می‌کنیم اسلام با حمله مسلمانان وارد ایران شد، سلمان فارسی به عنوان دومین حاکم اسلامی ایران را با این دین آشنا کرد. در قرن ششم نیز سهروردی این واسطه‌گری را بر عهده گرفت.

این مدرس دانشگاه در پایان یادآوری کرد: تفکری در تمدن‌ها ماندگار می‌شود که سنخیت با آن تمدن داشته باشد، فلسفه ایران باستان و تشیع نیز با هم سنخیت داشتند. این دو تفکر نشأت گرفته از یک حقیقت ازلی هستند که در دوره‌های مختلف یک تجلی داشتند. چنین حقایقی هرچا باهم تلاقی کنند یکدیگر را می‌پذیرند و فقط از حیث ظاهر و طرف‌ها از هم متفاوتند.